

א) (פסמי' ל' ד) כי' צ' ד' קד: ד' ו' קעה: א' לעיל 97 ד' ו' (מכות מ"א.) א) [למן ק'ו. מכות מ"ב:] ד) [למ' שנה. ש"ש.] א) [כ"ב קד: א.] א) ס"א ל"ג. א) ז"ל דפרשת א' לאני. מהר"ם. ח) [בס"א: דפ"י.]

גילוי הש"ס

גב' גרושה נמי תלפוג דברי' ולדות. ק"ל דהא גל' יבשה על הישא' דל'ן צעל נטן לירש' תלפוג היא דנמי ולדות דמאי שנה אלמנה מגרושה לענין זה ו'ע:

הגהות הגר"א

[א] רש"י סד"ה כתי דלמ' כו' ה"ב כו' כי' צ' לאסוקי מניקת הרי"מ אצל בעלמ' כתי (ועי' הגהר"א ה"ש' ע" 5 סק"ה):

מוסף רש"י

זכה. החובל במה שדקו, ואפילו לאחר מיתת הגר חבל זה וזה זה (לקמן 100). גבר קרקע. מנעל חוב, יש לו. לזכור פי שנים. דהאי קרקע אשתעבד לאפוהי חתיי ומנעוהו לזכור דמי וחספין ליה מוחזק טיטול הגבור פי שנים (רשב"ם ב"ב קכד.). גבר מעות און לו. דמלוא להאשה וימנה והי מעות אחריי וניחו הוא ולא הוחזק פי שנים אכיסה (100). גבר מעות יש לו. שהי מעות הלוה ונמעות חספין ליה מוחזק. גבר קרקע. חוב מלוא אכיסה, און לו. לזכור פי שנים דמעות הלוה ולא קרקע (100). הגמית שוריי את פלוני. והיני חייב כופר, הדי זה משלם על פי עצמו. קסבר טרפא ממונא (תלמוד) את עבדו של פלוני. והיני חייב שלשים עצמו. דקנס יניה, שאפילו און יפה דינר נטן שלשים (100).

רבינו חננאל

אמר רבה שור שהמית בן חורין שלא בכונה פטור מכופר. פי"ח כתב הל"ת הילכתא רבבה דטלוקא לקמן בתויבתא עליה. ור' יוחנן ורשב"ל תרתיייהו סבירא להו דכופר שלא בכונה חייב ככופר בכונה. ובעיא דרבא דאשו שלא בכונה פי משלם דמים טלוקא בחיך, היא, ומעיקרא בעיא דרבא כהלכתא. והא דר' יוחנן דאמר כופר אם כופר לרבוב כופר שלא בכונה ככופר בכונה אם עבד לרבוב עבד שלא בכונה עבד בכונה ככופר בכונה הילכתא היא.

שור שנגח ד' וה' פרק רביעי בבא קמא

או גיורת. מעוברת מגר ומתו שניהם פטור מן הכל שהוא קודם הואיל ואין לה' יורשין כל הקודם בשלהי' וזהו זה שישנו בידו קודם לכל אדם אבל ישראלית מעוברת מישאל אפילו אין להם בנים יש לה יורשין לירש חלקה ויש לו יורשין לירש חלקו. ודוקא שנחמרה קודם חבלה אבל היתה שפחה כשחבל זה חייב בכל אפילו דנמי ולדות ויתן לאדוניה דנמי ולדות שפחה אינס אלף לבעלים שלה כדאמרין לקמן בשור שנגח את הפרה (דף מט.) דלמ' ליה חמרתא מעברתא אוקת מינאי: גרושה. עסקינן ומש"ה נותן לירשיה שגירשה אחר החבלה: צעל האשה. אצבעל הקפיד: ונוקמה לרבה כו'. למה לה לרבה ולר"י לאוקמה בגרושה לוקמה מר כדלית ליה ומר כדלית ליה זיש נוחלין) ונוקמה לרבה כגון שגבו צ"ד מעות מן המזיק לשלם נזק וזעזע ואע"פ שנחמייב לה ממחיס לא עדיף ממלוא שטר: דאמר רבה גבו. יורשין קרקע צמלוא שהלוה אציהס יש לו לזכור פי שנים דהוה ליה כמוחזק דהאי קרקע אשתעבד ליה לאצוהו: גבו מעות און לו. פי שנים ללאו הני מעות הניח אציהס והיו ראוי: ור"ג אמר גבו מעות יש לו. דכמוחזק דמי שהרי מעות הלוה אציהס ומעות נטלו: גבו קרקע און לו. דקרקע לא הניח אציהס והיו ראוי. והכא נמי לוקמא ר"ג כגון שגבו קרקע דהוי ראוי: אמרי הני מיני. דלפלוני רבה ור"ג זיש נוחלין: אליצא דבני מערבא. דשלחו ככור נוטל פי שנים צמלוא ולא צריצת ואוקימנא אליצא דרבנן דפליגי עליה דרבי דלמרי און ככור נוטל פי שנים צמח שצחו נכסים לאחר מיתת אציהס דאי רבי אפילו צריצת נמי שקיל פי שנים דשצחא דממילא הוא ופרשוה רבה ור"ג להא דבני מערבא דלמרי לרבנן ככור נוטל פי שנים צמלוא מר בגבו מעות ומר בגבו קרקע: ובי אמרי הכא. בגרושה ולא מוקמינן לה כהני: כרבי. דלמ' ככור נוטל פי שנים צמח דממוחזק דמי וכ"ש צמלוא דכמאן דגביא דמי לא שנה גבו קרקע ולא שנה גבו מעות הלכך אי לאו דגירשה שקיל דבעל ככור ומיחו צכופר אפילו רבי מודה דלחוי הוא והואיל ואין בו שום חיוז ממחיס לא הוי כשצחא דממילא: ה"ג א) ה"מ לבני מערבא אליצא דרבנן כי קאמר הכא כרבי: שור שלא בכונה פטור מסקילה כדתנן צמתני' (לקמן דף מד.) נחמין להרוג את הבהמה כו' ולפנין לה בגמרא [שם:] כמיתת צעלים כן מיתת השור: און השור צסקילה און הצעלים משמין כופר. ור"א דלמ' לעיל (דף מא:) און דיני אלף צמתכין להרוג כו' פליג עליה דמדאיתרין קרא למפטריה צתם שלא בכונה מכלל דמועד שלא בכונה (זכר כופר הוא ועוד מתניין בהדיא תנא לקמן דפליגי עליה דקמני מועד שלא בכונה) פטור ממיתה וחייב ככופר ורבה אקרא סמין ומוקמינן למתני' דלקמן כוומיה דהאי דקמני מתני' פטור מכופר ומסקילה קאמר: או שורו של פלוני. צמועד אוקימנא צפירקא קמא [ועי:]. קמני מיתה המית שורי את פלוני משלם ע"פ עלמו: מאי לאו כופר. ואע"ג דל'ן השור צסקילה שהרי הודה ואמרו כמיתה צעלים כן מיתת השור ואלם צהודלתו אינו נהרג: לא דמים. הא דקמני משלם לאו צמורת כופר דניצעי כפרה דלפילו לא משלם נמי כגון אי לית ליה נכפי לאו בכלל עונש הוא דל'ן כופר צלל דקפליגי דשור אבל היכא דלית ליה נכפי ע"כ משלם דמים דלא גרעה מיתה מנוקין דלילו אוקיה אע"ג דל'נו צסקילה צעי לשלומי ליה פחת דמיו ה"נ משלם דמיו לירשיו: אינו משלם ע"פ עלמו. דשלשים של עבד קנס הן: ואי דמים. כלומר ואי ס"ד יש תורת נוקין להיכא דקטליה וע"כ כי היכי דבן חורין צמקוס שאין כופר משלם דמיו נמי צמקוס שאין קנס משלם דמיו ואמאי קמני דלא: שנויא דחיקא. צתרי טעמא: מיהו

HebrewBooks.org © Moznain Publishers. No commercial use allowed.

גרושה נמי תפלוג בדמי וצדות. דקס"ד ללא חקרי צעל האשה אלף כשהאשה צמתני וק"ק דלמאי פריך דתפלוג צדמי ולדות אטו ולדות כררי נינהו דזיכה צהו דהכי פריך לקמן (דף מט.) דצעל גופיה לא הוה זכי צהו אי לאו דאשכחן דזכי ליה רחמנא ולחשה לא אשכחן דזכי:

או גיורת זכה אמר רבה בגרושה וכן אמר ר"ג בגרושה אמרי * גרושה נמי תפלוג בדמי ולדות אמר רב פפא התורה זכתה דמי ולדות לבעל אפילו בא עליה בזנות מאי טעמא אמר קרא וכאשר ישית עליו בעל האשה ונוקמה לרבה כגון שגבו מעות ולר"ג כגון שגבו קרקע * דאמר רבה גבו קרקע יש לו גבו מעות אין לו ור"ג אמר גבו מעות יש לו גבו קרקע אין לו אמרי הני מיילי לבני מערבא אליצא דרבנן כי קאמרי הכא כרבי: אמר ר"ש בן לקיש שור שהמית את העבד שלא בכונה פטור משלשים שקלים שנאמר * בסוף שלשים שקלים יתן לאדונו והשור יסקל כל זמן שהשור צסקילה הבעלים משלמין שלשים שקלים אין השור צסקילה און הבעלים משלמין שלשים שקלים אמר רבה שור שהמית בן חורין שלא בכונה פטור מכופר שנאמר * השור יסקל וגם בעליו יומת אם כופר יושת עליו כל זמן שהשור צסקילה בעלים משלמין כופר אין השור צסקילה און בעלים משלמין כופר איתיביה אביי * המית שורי את פלוני או שורו של פלוני ה"ז משלם ע"פ עצמו מאי לאו כופר לא דמים אי דמים אימא סיפא המית שורי את עבדו של פלוני אינו משלם על פי עצמו ואי דמים אמאי לא אמר ליה יכילנא לשנויי לך רישא דמים וסיפא קנס מיהו * שנוייה דחיקא לא משנינא לך אידי ואידי דמים מיהו

צכונה והיינו דוקא מועד דמחייב ע"פ עדים צכונה אבל חס ע"פ עדים ליכא כופר צכונה משום דהציאהו לצ"ד וישלם לך שלא בכונה נמי או ע"פ עצמו ליכא לרבויי מאס כופר ולהכי פריך ספיר ר"ע לר"א אפילו לאציי דמכח הציאהו לצ"ד וישלם לך יש לפטורו אפילו שלא בכונה צלאו קרא דנקי וכן (אמר) רב דימי א"ר יוחנן לקמן דלמ' אס כופר לרבוב כופר שלא בכונה אפילו לר"ע נמי קאמר הכי * כדפריך אציי ורב צשמואל דפליגי נמי לקמן (דף מט.) אמתני' דשור שהיה מתחך צכותל צכופר שלא בכונה נראה לר"י אליצא דר"ע פליגי והא דליתות צרב מצרייתא דמיתתי תניא כוומיה דשמואל ותיובתא דרב או תיובתא דרבה לגירסת רשב"ס י"ל דחשבי ליה גמרא תיובתא גמורה משום דאציי צכופר רבי יהודה ור"ש שהם תלמידי ר"ע כדאמרין צכונה דרין (דף פ"א.) וכולן אליצא דר"ע וציצמות (דף פ"ב.) נמי אמר עד צבא ר"ע אלל צבותיו צצדורס ושנה להם ור"א ס"ל דליכא כופר שלא בכונה צלא צלא ריבוי דאס כופר ולהכי אצטרין קרא דנקי למעוטי חס שלא בכונה מחאי כופר ואת"ל דמרבויא דאס כופר נפקא ליה כופר שלא בכונה נמי לר"א ז"ל צבהך צכרה דפריך) לא מרבין מאס כופר שלא בכונה אלף היכא דליכא כופר צכונה פליגי איהו אציר"ט: מאי לאו כופר לא דמים. וא"ת למ"ד (לעיל דף מט.) כופר דמי ניזק מאי איכא צין דמים לכופר ונראה לר"י כגון שמת המזיק דל'ן כפרה לאחר מיתה כמו חטאת ואשם דל'ן צין לאחר מיתה אלל דמים משלם ולפ"י חמרה צלא בכונה מצכונה והכי נמי יש חומרא אחרת שלא בכונה מצכונה למ"ד כופר דמי ניזק דפעימס שהניזק שיה יומת מן המזיק ועוד י"ל דנפקא מינה צין דמים לכופר דמים יכול למחול וכופר אין יכול למחול ואי הוה פשיטא לן דכופר שלם אמר רחמנא ולא חיי כופר היה צ"מ נמי להא: ר"ש דמים וסיפא קנס. תימה מה מירין הוא זה ואומר ר"י דמאי ליישב פירוש המשנה כן המית שורי את פלוני הרי זה משלם משלמין שחייבו הכתוב כגון כופר של ע"פ עלמו:

תורה אור

1. וכי יצאו אנשים ונגפו אשה תרה ויצאו ילדיה ולא ידעה אסון עגוש יענש באשר ישית עליו בעל האשה ונתן בפלילים: שמות כא כב 2. אם עבד יגח השור או אמה פסח שלשים שקלים יתן לאדוני והשור יסקל: שמות כא לב 3. ואם שור נגח הוא מתמול שלשם והועד בבגדיו ולא ישמרתו והמית איש או אשה השור יסקל וגם בעליו יזקו: שמות כא כט